

Tālavas taurētājs – balādes simboliskā nozīme

1. Izlasi R. Blaumaņa balādi “Tālavas taurētājs”! Iepazīsties ar izcelto vārdu skaidrojumu!

Uz Tālavas biežajiem siliem
Nakts pelēkus palagus klāj;
Pār klusiem koku galiem
Jodi un murgi jā.

Dus Miervaldis savā pilī,
Guļ viņa ļaužu pulks,
Guļ **vaidelaiši** un sargi,
Un zīmju gudrais tulks.

Tik augstākās egles galā
Taurētājs nomodā,
Tas spiego pēc ienaidnieka
Tuvu un tālumā.

Te it kā pa sapņiem tam liekas,
Ka slepeni soļi čab,
Ka šķēpi paškindētu,
Ka zirgu pakavi klab.

Un troksnis ap egli ceļas,
Un bultas augšup skrien,
Un asu cirvju zobu
Egles **stumburā** lien.

“Šurp tauri! Kāp zemē! Ciet klusu!
Tu glābsi sev dzīvību!
Mēs algosim tevi ar zeltu,
Ar godu, ar brīvību!”

Jods – senlatviešu dievības
Pērkona pretinieks.

Stumburs – stumbrs.

Vaidelaitis – seno latviešu
dziesminieks, burtnieks.

“Mans zelts ir mana tauta,
Mans gods ir viņas gods!
Kas postīdams viņu šausta,
Uz **pekli** lai rauj to jods!”

Un taurētājs pūš ar spēku,
Ka koku galotnes trīc,
Un lejā atskan **lāsti**,
Un bultas spindz un sīc.

Mirdz lāpu sarkanā uguns,
Sāk cirtiens uz cirtiena līt;
Dreb, šūpojas staltā egle
Un brākš, un gāžas, un krīt.

Un taurētāja krūti
Šķēpi un cirvji šķeļ –
Bet taures skaņas pilī
No miega Miervaldi ceļ.

Un viņš un viņa pulki
Uz cīņu kājas aun
Un šķēpnešiem pretim drāžas,
Dzen **staignājā** tos un **kaun**...

Bet uzvaras gaviļu svētkos
Meitenes vaiņagus pin,
Un varoni sirmā mātē
Sniegbaltos **autos** tin.

Uz **sārta** vietu tam taisa
No ozolu pazariem,
Un līgava puķēm to kaisa
Un dzintara gabaliem.

Šaustīt – sist, stipri pērt.

Pekle – elle.

Lāsts – ļauna vēlējums.

Staignājs – purvaina vieta.

Kaut (šeit: *kaun*) – nogalināt.

Auts – audekla gabals
apklāšanai, apsiešanai.

Sārts – ugunskurs.

Svaidīts – svētīts.

Un, kamēr **svaidītās** liesmas
Pie dieviem jaunekli nes,
Dzied vīri tam slavas dziesmas,
Raud žēli meitenes.

2. Strādā grupā!

- Kopā analizējiet literārā darba tēlus, sižetu, problēmas un valodas īpatnības!
- Izdomājiet un vienojieties, kāpēc Tālavas taurētājam bija jāpūš taurē, kāpēc viņš nevarēja paņemt zeltu un nepūst!

3. Noklausies dziesmu “Tālavas taurētājs” (R. Pauls. Apvienotie kori & J. Apeinis. Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=rA7CXisfIkq>)!

4. Strādā pāri!

- Uz baltas lapas veidojiet domu karti! Kādas rakstura iezīmes piemīt taurētājam?
- Salīdziniet ar klasesbiedru veikumu!

5. Izraksti personifikāciju no balādes pirmā panta!

Personifikācija –
cilvēkam piemītošas
īpašības pārnests
uz priekšmetu, dabas
parādību vai dzīvnieku.

6. Uzraksti, kādus notikumus balādē tu saskatīji!

Pār Tālavas mežiem nolaidusies nakts.
